

จินตภาพแห่งพุทธกรรมกิเลส

โดย

นายพันธุ์ศักดิ์ แก้วสลับนิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส

โดย

นายพันธุ์ศักดิ์ แก้วสลับนิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE IMAGE OF EVIL BEHAVIOURS

By

Phansak Kaeosalapnil

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Program of Visual Arts

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ จินตภาพแห่ง
พฤติกรรมกิเลส ” เสนอโดย นายพันธุ์ศักดิ์ แก้วสลับนิล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ วังบอน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวัน เปียคกลาง
3. อาจารย์ทรงไชย บัวชุม

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รุ่ง ธีระพิจิตร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ วังบอน)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวัน เปียคกลาง)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ทรงไชย บัวชุม)
...../...../.....

53001210 : สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ : ทัศนศิลป์/ จิตรกรรม/ จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส/พระพุทธศาสนา/สังคม/การเมือง/

จินตนาการ

พันธุ์ศักดิ์ แก้วสลับนิล : จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ไพโรจน์ วังบอน , ผศ.นาวัน เบี้ยคกลาง และ อ.ทรงไชย บัวชุม. 51 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่อง “จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่แสดงชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม ความเป็นมาเป็นไปของการดำรงอยู่ในสังคม ที่ต้องการเอาตัวรอด โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาธรรมะเรื่อง กิเลส มาผสมผสานเชื่อมโยงกับรูปสัญลักษณ์จินตนาการและถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

53001210 : MAJOR : VISUAL ARTS

KEY WORD : VISUAL ARTS / PAINTING / THE IMAGE OF EVIL BEHAVIOURS
/BUDDHISM / SOCIETY / POLITICS / IMAGINATION

PHANSAK KAEOSALAPNIL : THE IMAGE OF EVIL BEHAVIOURS. THESIS
ADVISORS : ASST. PROF.PAIROJ WANGBON, ASST. PROF.NAWIN BIADKLANG, AND
SRONGCHAI BUACHUM. 51 pp.

The thesis entitled “The Image of Evil Behaviours” is a creation of painting that shows the human living, behaviour and the existence in a society which is managed to live or survive by the cognition of dharma about the lustful desires. Moreover, It is a combination of form, symbolics and imagination for an expression as painterly art work.

Program of Visual Arts Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกคุณของมารดา บิดา ผู้ให้กำเนิด ครู อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ ว่างบอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวัน เปี้ยคกลาง และอาจารย์ ทรงไชย บัวชุม อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยานิพนธ์ สถาบันการศึกษาและคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ตลอดจนเพื่อนมิตรสหายทั้งหลายที่ให้การช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดีทุกประการ

ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานวิทยานิพนธ์นี้ จะสามารถสร้างคุณประโยชน์ทั้งด้านคุณค่าทางสุนทรียภาพ และคุณค่าทางแนวความคิดต่อสังคมและเพื่อนมนุษย์ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
ขั้นตอนและวิธีในการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์	5
อุปกรณ์ที่ใช้ทำศิลปะนิพนธ์.....	5
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ	6
อิทธิพลจากความเชื่อในพระพุทธศาสนา	6
อิทธิพลจากสภาวะสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม	7
อิทธิพลจากพฤติกรรมสัตว์.....	8
อิทธิพลจากจินตนาการ	13
3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	16
การประมวลความคิดจากข้อมูล เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์.....	16
จากแนวความคิดสู่การใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์.....	16
อุปกรณ์การสร้างสรรค์	19
ขั้นตอน วิธีการสร้างสรรค์.....	20
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์	23
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	24
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	25

บทที่	หน้า
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	26
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	27
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	28
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	29
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	30
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	31
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9	32
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10	33
ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11	34
ปัญหาและวิธีแก้ไข	35
4 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.	36
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	39
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	40
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	41
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	42
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	43
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	44
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	45
ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	46
ปัญหาและวิธีแก้ไข.....	47
5 สรุป.....	48
บรรณานุกรม	49
ประวัติผู้วิจัย	50

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการผ่อนคลาย เป็นสุนัขที่พอใจ).....	9
2	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการตื่นตัว และมีความสนใจ)	10
3	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการมีอำนาจ / ก้าวร้าว การคุกคามแบบบุกโจมตี)	10
4	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการหวาดกลัว / ก้าวร้าว การคุกคาม แบบตั้งรับ)	11
5	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการตื่นเครียด และมีความกังวล).....	11
6	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการความหวาดกลัว / ขอมจำนน ขอมจำนนโดยง่าย)..	12
7	ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการหวาดกลัวสุดขีด / การขอมจำนนโดย สิ้นเชิง การขอมจำนนที่ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ).....	12
8	ภาพอภิธานศัพท์ อาการเล่นสนุกสนาน.....	13
9	อุปกรณ์การสร้าง สรรค์วิทยานิพนธ์.....	19
10	ภาพร่างด้วยดินสอไขบนกระดาษ.....	21
11	ภาพการขึ้นรูปด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ.....	21
12	ภาพขั้นตอนการลงสีน้ำมัน.....	22
13	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1	24
14	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	25
15	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3	26
16	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	27
17	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5.....	28
18	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6.....	29
19	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7.....	30
20	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8.....	31
21	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 9.....	32
22	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10.....	33
23	ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11.....	34
24	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	39
25	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	40
26	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	41

ภาพที่		หน้า
27	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	42
28	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5.....	43
29	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6.....	44
30	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7.....	45
31	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8.....	46

บทที่ 1

บทนำ

การสร้างภาพในสมอง หรือนึกคิดเป็นภาพ เกิดจากการกระตุ้นความคิดจินตนาการโดยไม่มีเหตุการณ์หรือสิ่งของใดให้เห็นในขณะนั้น อาจเกิดจากประสบการณ์เดิม ความเคยชิน และความคิดสร้างสรรค์ด้วยการใช้จินตภาพในชีวิตประจำวัน เช่น การพยายามจำที่จอดรถของเราในลานจอดรถห้างสรรพสินค้า การนึกภาพสิ่งของที่เรารู้จักวางไว้ในบ้าน การนึกภาพล่วงหน้าขณะเล่นหมากรุก หรือขณะตีลูกเล่นเทนนิส การนึกถึงภาพทะเล สายลม เสียงคลื่น ล้วนเป็นจินตภาพทั้งสิ้น คนเราทุกคนมีจินตภาพ ความคิดจินตนาการสร้างสรรค์มากน้อยแตกต่างกันไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกคิดจินตนาการในสิ่งที่ดีมีประโยชน์สำหรับชีวิตคนเรา นำความเจริญก้าวหน้าทั้งวิชาการและวัตถุอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มาสู่โลกปัจจุบัน จินตภาพอันเกิดจากจินตนาการของคนเราจึงเป็นสิ่งสำคัญมากได้มีการศึกษาเพื่อวัดประสิทธิภาพการตอบสนองของคนเปรียบเทียบกับจินตภาพต่อสิ่งเร้าภายนอกว่าจะเหมือนกันหรือไม่อย่างไร

คนเรามีจินตภาพและประสิทธิภาพการตอบสนองไม่เหมือนกัน เพราะประสบการณ์การใช้จินตภาพและประสบการณ์ของการตอบสนองแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อมหลายอย่าง คนบางคนมีจินตภาพกว้างไกลแต่มีการปฏิบัติงานที่เป็นเรื่องจริงจังได้น้อย เช่น จิตรกรกวี นักออกแบบ แต่คนที่ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ขยันขันแข็ง มักจะไม่ค่อยชอบนั่งนึกฝันหรือมีอารมณ์ศิลปิน เช่น ช่างก่อสร้างเกษตรกรแต่ถ้าคนไหนสามารถปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพให้เป็นคนที่มีจินตภาพและมีการยอมรับสภาพความจริงคือการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ก็จะเกิดสติมีความพอดีหรือสมดุลเกิดขึ้นก็จะมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดีได้อย่างไรก็ตามจากการทดลองคนเราจะลงมือทำงานไปพร้อมๆ คิดจินตนาการไปเรื่อยเปื่อยนั้นคงไม่ได้ นอกจากคนที่มีความสามารถพิเศษจริงหรือได้รับการฝึกสมาธิมาแล้วอย่างดี เช่น คนที่สามารถสะกดจิตตนเองหรือผู้อื่นได้เป็นต้นแต่อย่างไรก็ตามหากที่สมองคนเราจะทำงานหรือนึกคิดหลายสิ่งภายในเวลาเดียวกันได้ก็เปรียบเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องยนต์ที่ทำงานเกินกำลังก็จะทำงานไม่ได้เช่นเดียวกัน

คนเราใช้จินตภาพทั้งในส่วนที่เป็นรูปภาพและข้อความไปด้วยและเรียบเรียงเป็นระบบก่อนหลังอย่างดีไม่สับสนจินตภาพเกี่ยวข้องกับคุณภาพของชีวิตทุกคนด้วย จะเป็นการช่วยส่งเสริมประสบการณ์ที่คุ้มค่าสั่งสมความรู้ลึกและความทรงจำที่ดีและช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นหรือกับธรรมชาติรอบตัว แม้ว่าเทคนิควิธีการออกแบบในแง่ความทรงจำจะสามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิทยาการทางคอมพิวเตอร์แต่การออกแบบด้วยความนึกคิดที่ดีงามและให้เกิดความเพิ่มพูนยิ่งขึ้นนั้นต้องอาศัยความสามารถของมนุษย์เท่านั้น ข้อเสนอพื้นฐานในการนึกคิดโดยอาศัยจินตภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

สิ่งแวดล้อมและสังคมมีอิทธิพลต่อจิตใจข้าพเจ้า แรงบันดาลใจจาก จินตนาการ ความคิด อุดมการณ์ และอุดมคติของข้าพเจ้าที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคม วิกฤตการณ์เมือง และสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบันนำไปสู่การเปรียบเทียบอารมณ์มนุษย์สร้างเป็นรูปทรงสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์จากเอกสารและหนังสือธรรมะที่เกี่ยวข้อง เรื่องเศรษฐา โศกนาฏกรรม หมายถึง สัตว์เคลื่อนที่ด้วยทางขวางขนานกับแนวของโลก ผู้ไม่รู้บุญบาปเจรจาหยาบคาย รู้กิน รู้สืบทอด รู้กลัวความตาย ใช้ปัญญาสกปรกแสดงความจริงของพฤติกรรมตรงกับความรู้สึก สูความขัดแย้งแตกแยกวิวาทบาทหมางเกลียดชัง และเห็นแก่ตัวจนไม่คำนึงถึงศีลธรรมกระดูกเมื่ออยู่ภายนอกคือสิ่งที่ตายแล้วเป็นรูปทรงไร้จิตวิญญาณ เมื่ออยู่ภายในมีชีวิต คือ จิต อารมณ์และความนึกคิด กระดูกเปรียบวัดภูมิค่าเหมือนเงินทองที่ไร้ชีวิต เป็นความต้องการของสัตว์ประเภทกินเนื้อและสุดท้ายคือการกัดกินตนเอง คำว่าสังคมเป็นส่วนรวม ไม่ใช่ส่วนตัว ศิลปะกับสังคมอยู่ด้วยกันมาตลอดนานชั่วนานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ศิลปะจะหมายถึงสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะหรือแสดงลักษณะส่วนตัวของบุคคล คือเป็นผลที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล เจตนาเบื้องต้นของการสร้างสรรค์ศิลปะเป็นไปเพื่อให้บุคคลอื่นรับหรือชื่นชมด้วยกันทั้งสิ้น ศิลปะจะมีบทบาทเพื่อสังคมได้ก็ต่อเมื่อผลงานศิลปะอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ศิลปะนั้นจะต้องมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมต่อผู้ชมเป็นจำนวนมาก ศิลปะนั้นจะต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณชน หรือ ศิลปะนั้นจะต้องแสดงหรือบรรยายสาระทางสังคมตาม

ความเป็นจริงในขณะนั้น การสะท้อนสภาพทางสังคม เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ในหลายๆ ทางกิจกรรม การสร้างสรรค์ศิลปะก็แสดงบทบาทหน้าที่นี้ได้ไม่น้อยไปกว่าสื่ออื่นๆ บทบาทดังกล่าวครอบคลุมเนื้อหาสาระ สะท้อนภาพทางการเมือง สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ หรือเสียดสีสังคมหรือบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สะท้อนเรื่องราวสังคม และสถานะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบัน เพื่อสื่อถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่อสิ่งที่มากระทบ ผ่านการแสดงออกทางทัศนศิลป์ สร้างผลงานทัศนศิลป์ตามแบบคติความเชื่อโบราณ เรื่องกิเลส เชื่อมโยงกับสภาพสังคมปัจจุบัน เป็นจิตรกรรมร่วมสมัยเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

สมมุติฐานของการศึกษา

ข้าพเจ้าใช้สุนัขแทนสัญชาตญาณดิบเป็นรูปทรงในการแสดงออกของอารมณ์ ความหลากหลายของบุคลิกรูปแบบกรรมลักษณะต่างๆ กันของพฤติกรรมเดรัจฉาน และสัญลักษณ์ในส่วนต่างๆ เป็นสถานที่ในจินตนาการ เมื่อนึกถึงนรกข้าพเจ้ามักไม่คิดถึงสถานที่ไหน แต่กลับมองนรกเป็นพื้นที่ว่าง อันปรากฏขึ้นทันทีที่สภาวะกิเลสเข้าครอบงำ ประเด็นส่วนใหญ่เป็นการสะท้อนปัญหาของมนุษย์ที่มีกิเลสจนนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมด้านลบ เป็นวิกฤตสังคมปัจจุบัน เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง การใช้กำลังความรุนแรงมีผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีทั้งการข้ามสภาวะไร้กฎเกณฑ์เกินปกติ อันมิใช่ภูมิของเราเปรียบเทียบการกระทำที่เกินความเป็นมนุษย์ผู้มีอารยะ การจ้องแต่จะจองเวร โกรธและความกลัวฉุนเฉียว และที่สอดแทรกอยู่เสมอคือเรื่องเพศ เพราะจิตที่อ่อนแอจะถูกแทนที่ด้วยกิเลสภายใน เพื่อเตือนสติหลักหนีความเป็นสัตว์

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาพฤติกรรมในการแสดงออกของอารมณ์ เปรียบเทียบมนุษย์ และสัตว์ชนิดต่าง ๆ ดิบของสัตว์ ที่มาแนวคิดพื้นฐานตามคติความเชื่อโบราณเรื่องกิเลส สร้างสรรค์เป็นงานจิตรกรรมร่วมสมัย
2. ศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องราวในสังคม การเมือง และสถานะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบัน
3. ศึกษาการใช้รูปทรง จังหวะการเคลื่อนไหว และสัญลักษณ์ต่างๆ ในการแสดงออกถึงเรื่องราวเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก
4. ศึกษาการใช้สี และเทคนิควิธีการเขียนในการแสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกเพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่น่าเสนอ

ขั้นตอนและวิธีในการศึกษา

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องในขอบเขตที่ศึกษา
2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ภาพถ่าย จดบันทึกเป็นเอกสาร
3. วิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดส่วนต่างๆ ที่นำมาประกอบ ร่างภาพขั้นต้น ทดลองเทคนิคที่ตอบสนองต่อการแสดงออก และศึกษา
4. สรุปผลการศึกษา สร้างสรรค์รูปแบบ รูปทรง น้ำหนักสี องค์ประกอบและร่างภาพสมบูรณ์พร้อมขยาย
5. นำเสนอเข้าสู่การสัมมนา วิจารณ์ เพื่อผลในการแก้ปัญหา และพัฒนาผลงาน สร้างเป็นผลงานทัศนศิลป์

แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์

1. เหตุการณ์ทางสังคม วิกฤตการณ์เมือง และสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบัน
2. รูปทรงสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ จากเอกสาร หรือหนังสือธรรมะที่เกี่ยวข้อง เรื่องกิเลส ปริชาญาณแนวความคิด และหลักทฤษฎีทางศิลปะ เพื่อค้นคว้าหาเหตุผลที่ตอบสนองต่อการสร้างสรรค์
3. จากแรงบันดาลใจ จินตนาการ ความคิด อุดมการณ์ และอุดมคติของข้าพเจ้า

อุปกรณ์ที่ใช้ทำศิลปะนิพนธ์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น อุปกรณ์วาดภาพ, กระดาษ, กล้องถ่ายรูป
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ได้แก่ เฟรมผ้าใบรองพื้น, สีน้ำมัน, สีอะคริลิก, อุปกรณ์วาดเขียน

บทที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ

การสร้างภาพในสมอง หรือนึกคิดเป็นภาพ เกิดจากการกระตุ้นความคิดจินตนาการโดยไม่มีเหตุการณ์หรือสิ่งของใดให้เห็นในขณะนั้น อาจเกิดจากประสบการณ์เดิม ความเคยชิน และความคิดสร้างสรรค์ด้วยการใช้จินตภาพในชีวิตประจำวัน แรงบันดาลใจของข้าพเจ้าเกิดจากจินตนาการ ความคิด อุดมการณ์ และอุดมคติของข้าพเจ้าที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคม วิกฤตการเมือง และสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบันนำไปสู่การเปรียบเทียบอารมณ์มนุษย์สร้างเป็นรูปทรงสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์

อิทธิพลจากความเชื่อในพระพุทธศาสนา

พุทธศาสนานับว่ามีอิทธิพลอย่างมากในวิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นเมืองพุทธ เพราะได้หลอมรวมวิถีชีวิต จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแนบแน่น ความเชื่อความเลื่อมใสศรัทธาในหลักพระธรรมคำสอนนับว่าส่งผลให้ผู้คนในสังคมอยู่รวมกันได้ อย่างเป็นปกติสุข แม้ในยามทุกข์ก็มีหลักธรรมเป็นที่พึ่งทางใจ

สิ่งที่เป็เหตุให้เกิดทุกข์ คือ กิเลส¹ ซึ่งปัจจัยเชิงลบที่ทำให้จิตและปัญญาเสื่อมคุณภาพ กิเลสเกิดขึ้นมาคราวหนึ่ง คุณภาพจิตก็เสื่อมไปคราวหนึ่ง ปัญญาก็มัวหมองไปคราวหนึ่ง ถ้ากิเลสเกิดทุกขณะจิต ชีวิตก็เศร้าหมอง ปัญญา ก็หดหาย กิเลสจึงเป็นเหตุแห่งความเศร้าหมองของชีวิต เป็นเหตุแห่งความทุกข์ แต่กิเลสไม่ใช่เนื้อหาเดิมของชีวิต กิเลสเป็นเพียงอาคันตุกะที่จรมาเมื่อมี

¹ พระมหาวิฑูชัย วชิรเมธี [ว.วชิรเมธี], กิเลส (นนทบุรี : ปราณ), 2555, 7-8.

เหตุปัจจัยเท่านั้น ถ้าเรารู้ทันธรรมชาติของกิเลส ก็สามารถจัดการกิเลสได้ แต่ถ้ารู้ไม่เท่าทัน ก็จะเป็นฝ่ายถูกกิเลสจัดการอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

กิเลส 3 ตัวแรกที่จะต้องรีบบริหารจัดการ ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ซึ่งกิเลส 3 ตัวนี้ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า อกุศลมูล แปลว่า รากเหง้าของความชั่ว รากเหง้าของความเศร้าหมองแห่งจิต รากเหง้าของความทุกข์ โลภ โกรธ หลง เป็นรากเหง้าของบรรดากิเลสทั้งปวง ฉะนั้นถ้าจะต้องบริหารจัดการกิเลสให้เบาบางลง ก็จะต้องเริ่มที่กิเลสทั้งสามนี้เป็นกิเลสที่เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ ความทุกข์ทั้งหลายทั้งปวงบรรดามีในโลกนี้ล้วนเกิดขึ้นเพราะความโลภ ความโกรธ ความหลง ทั้งนั้น

อิทธิพลจากสถานะสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมและสังคมมีอิทธิพลต่อจิตใจข้าพเจ้า แรงบันดาลใจจาก จินตนาการ ความคิด อุดมการณ์ และอุดมคติของข้าพเจ้าที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคม วิกฤตการเมือง และสถานะแวดล้อมรอบ ๆ ตัวปัจจุบันนำไปสู่การเปรียบเทียบอารมณ์มนุษย์สร้างเป็นรูปทรงสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ คำว่าสังคมเป็นส่วนรวม ไม่ใช่ส่วนตัว ศิลปะกับสังคมอยู่ด้วยกันมาตลอดนานชั่วนานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ศิลปะจะหมายถึงสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะหรือแสดงลักษณะส่วนตัวของบุคคล ถือเป็นผลที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล เจตนาเบื้องต้นของการสร้างสรรค์ศิลปะเป็นไปเพื่อให้บุคคลอื่นรับสรหรือชื่นชมด้วยกันทั้งสิ้น ศิลปะจะมีบทบาทเพื่อสังคมได้ก็ต่อเมื่อผลงานศิลปะอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ศิลปะนั้นจะต้องมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมต่อผู้ชมเป็นจำนวนมาก ศิลปะนั้นจะต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณชน หรือ ศิลปะนั้นจะต้องแสดงหรือบรรยายสาระทางสังคมตามความเป็นจริงในขณะนั้น การสะท้อนสภาพทางสังคม เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ในหลายๆ ทางกิจกรรม การสร้างสรรค์ศิลปะก็แสดงบทบาทหน้าที่นี้ได้ไม่น้อยไปกว่าสื่ออื่นๆ บทบาทดังกล่าวครอบคลุมเนื้อหาสาระ สะท้อน สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ หรือเสียดสีสังคมหรือบุคคล

ภาพทางการเมือง² เป็นเรื่องที่อยู่ในระดับสัญชาตญาณมันอาศัยกฎแห่งป่าดงพงไพรที่ว่า “อำนาจคือธรรม” ผู้ที่แกร่งคือผู้ที่สร้างกฎ ผู้ที่สนใจการเมืองจึงเป็นพวกพื่นๆ ไม่มีอะไรพิเศษ เพราะการเมืองไม่ต้องการคุณสมบัติอะไรมากไปกว่าความรู้สึกที่ว่าตัวเองนั้นค้อยกว่าคนอื่น สูตรทางคณิตศาสตร์ของการเมืองคือ “การเมือง = ความต้องการที่จะมีอำนาจ นักการเมืองที่อยู่ในระดับสัญชาตญาณพวกเขาจะไม่เชื่อสิ่งอื่นใดนอกจากเรื่องของการได้รับชัยชนะ

อิทธิพลจากพฤติกรรมสัตว์

เมื่อกล่าวถึงเรื่องเครื่องจัน ในไตรภูมิ³ หมายถึง สัตว์เคลื่อนที่ด้วยทางขวางขนานกับแนวของโลก ผู้ไม่รู้บุญบาปเจราหายาบาย รู้กิน รู้สืบพันธุ์ รู้กลัวความตาย ใช้ปัญญาสกปรกแสดงความจริงของพฤติกรรมตรงกับความรู้สึก สู้ความขัดแย้งแตกแยกวิวาทบาทหมางเกลียดชัง และเห็นแก่ตัวจนไม่คำนึงถึงศีลธรรม กระดูเมื่ออยู่ภายนอกคือสิ่งที่ตายแล้วเป็นรูปทรงไร้อิทธิพลญาณเมื่ออยู่ภายในมีชีวิต คือ จิต อารมณ์และความนึกคิด กระดูเปรียบวัดมูลค่าเหมือนเงินทองที่ไร้ชีวิต เป็นความต้องการของสัตว์ประเภทกินเนื้อและสุดท้ายคือการกัดกินตนเอง เหล่าสัตว์เครื่องจันแบ่งเป็นจำพวกต่างๆคือ

1. พวกที่มีหญ้าเป็นอาหาร เช่น ม้า โค ลา แพะ และอื่นๆที่กินหญ้าเหมือนกัน
2. พวกที่กินคูดเป็นอาหาร เช่น ไก่ สุกร สุนัขบ้าน สุนัขป่า และอื่นๆที่กินคูดเหมือนกัน เมื่อได้กลิ่นคูดแต่ไกล ก็รีบวิ่งกระหืดกระหอบไปด้วยหวังว่าจักกินเสียเดี๋ยวนั้น เปรียบเหมือนพวกพราหมณ์เดินไปตามกลิ่นเครื่องบูชาด้วยความตั้งใจว่า จะกินให้ได้เลย จะกินให้ได้เลย
3. พวกที่เกิด แก่ และตายในที่มืด เช่น ตั๊กแตน มอด ไส้เดือน และอื่นๆที่อยู่มืดๆเหมือนกัน
4. พวกที่เกิด แก่ และตายในน้ำ เช่น ปลา เต่า จระเข้ และอื่นๆที่อยู่ในน้ำเหมือนกัน

² Osho, **Intuition** (กรุงเทพฯ : mind publishing, 2549), 122.

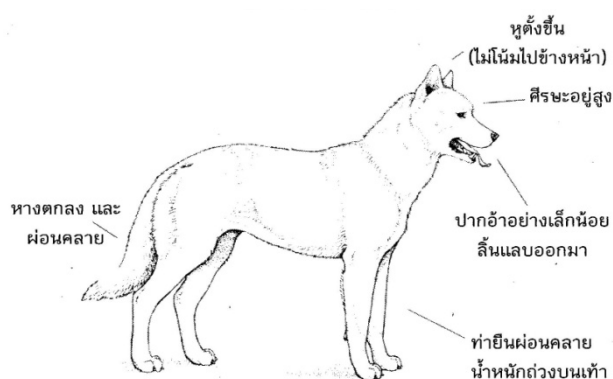
³ นิยะดา เหล่าสุนทร, **ไตรภูมิพระร่วง** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2543), 52.

5. พวกที่เกิด แก่ และตายในของโสโครก เช่น จำพวกที่อาศัยปลาเน่า จำพวกที่อาศัยในศพเน่า จำพวกที่อาศัยในขนมกุมมาสเก่า จำพวกที่อาศัยในน้ำคร่ำ จำพวกที่อาศัยในหลุมโสโครก และอื่นๆที่อาศัยของโสโครกเหมือนกัน

ภาพสัญลักษณ์ จากการใช้พฤติกรรมสัตว์เครื่องจัน โดยเลือกแสดงพฤติกรรมของสุนัขมาถ่ายทอดเป็นผลงาน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากภาษากายของสุนัขที่โดยทั่วไปภาษากาย หรือการกระทำนั้นจะแสดงออกพร้อมอำนาจทางสังคม, ความก้าวร้าว, ความกลัว และการยอมจำนน ในภาษากาย สุนัขที่ก้าวร้าวมากกว่า หรือมีอำนาจเหนือกว่าจะทำตัวเองให้ตัวใหญ่กว่า และสูงกว่าสัตว์ที่ยอมจำนน สัตว์ที่รู้สึกตกใจกลัวพยายามทำตัวให้มีขนาดเล็กลง ซึ่งนี้ไม่ใช่ข้อสังเกตใหม่ๆ ชาร์ล ดาร์วิน ได้ตั้งข้อสังเกต และอธิบายไว้ในหนังสือของเขา ชื่อ การแสดงออกทางอารมณ์ของสัตว์และมนุษย์ ย้อนกลับไปในปี ค.ศ.1872 ซึ่งให้ดูลักษณะสำคัญทั่วไป รวมกับการเคลื่อนไหวอื่นๆของสุนัข สำหรับส่งข้อความที่เฉพาะบางอย่างออกไปได้อย่างไร

ข้อมูลจากภาพอภิธานศัพท์⁴ ช่วยให้สังเกตเห็นลักษณะของสุนัขได้จากส่วนต่างๆจากอวัยวะภาพนอก ที่แสดงเพื่อบ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของสุนัข ดังนี้

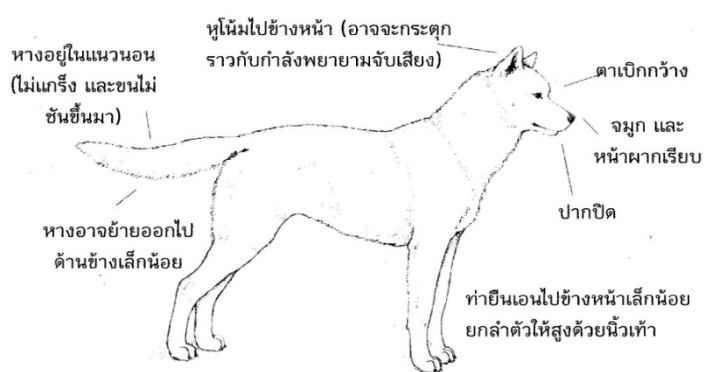
1. แสดงอาการผ่อนคลาย เป็นสุนัขที่พอใจ ไม่มี ความกังวล และไม่คุกคาม ต่อการกระทำใดๆที่กำลังเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมของสุนัข

ภาพที่ 1 ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการผ่อนคลาย เป็นสุนัขที่พอใจ)

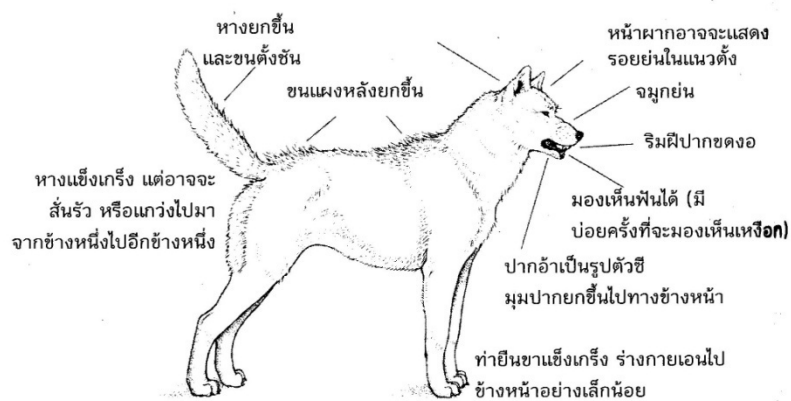
⁴ แสตนลี คอเรน, สุนัขภาษาสุนัข (กรุงเทพ : ฟรีดอม, 2553), 248-234.

2. แสดงอาการตื่นตัว และมีความสนใจ เมื่อกำลังเผชิญกับบางสิ่งที่น่าสนใจ หรือเข้าไปในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ สัญญาณเหล่านี้จะสื่อสารถึงความสนใจที่มีในขณะปัจจุบัน และสุนัขจะอยู่ในอาการตื่นตัว

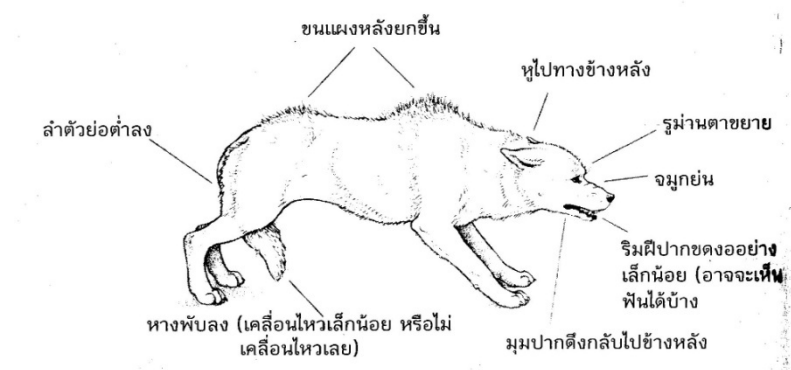
ภาพที่ 2 ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการตื่นตัว และมีความสนใจ)

3. แสดงอาการมีอำนาจ / ก้าวร้าว (การคุกคามแบบบุกโจมตี) ถูกแสดงโดยสัตว์ที่มีอำนาจเหนืออย่างมาก และรู้สึก มั่นใจ กำลังสื่อสารบอกทั้งอำนาจในทางสังคม และความก้าวร้าวแบบคุกคามของสุนัข ถ้าหากถูกท้าทาย

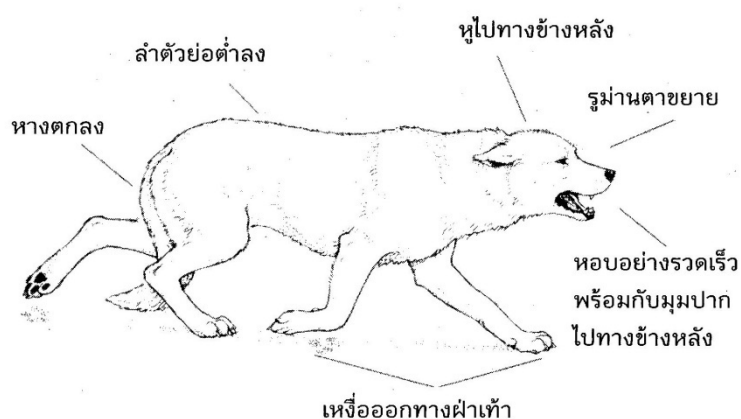
ภาพที่ 3 ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการมีอำนาจ / ก้าวร้าว การคุกคามแบบบุกโจมตี)

4. แสดงอาการหวาดกลัว / ก้าวร้าว (การคุกคาม แบบตั้งรับ) สุนัขรู้สึกตกใจกลัวอยู่ แต่ไม่ยอมจำนน และอาจจะบุกโจมตี ถ้าบุกรุกบังคับ สัญญาณเหล่านี้จะเห็นหน้าอย่างตรงๆ ไปยังบุคคลที่กำลังคุกคามอยู่

ภาพที่ 4 ภาพอิริยาบถ (แสดงอาการหวาดกลัว / ก้าวร้าว การคุกคาม แบบตั้งรับ)

5. แสดงอาการตื่นเครียด และมีความกังวล เมื่อสุนัขอยู่ภายใต้ความตึงเครียด แหล่งกำเนิดของความตึงเครียดจะเป็นสังคมหรือสิ่งแวดล้อม และเป็นสัญญาณที่ไม่หันหน้าไปยังบุคคลอื่นโดยเฉพาะเจาะจง

ภาพที่ 5 ภาพอิริยาบถ (แสดงอาการตื่นเครียด และมีความกังวล)

6. แสดงอาการความหวาดกลัว / ขอมจำนน(ขอมจำนนโดยง่าย) เมื่อสุนัขหวาดกลัว และมีอาการที่ปรากฏของการขอมจำนน สัญญาณเหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกออกแบบมาเพื่อปลอบขวัญบุคคลที่มีสถานภาพสังคมสูงกว่าตามลำดับ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำท่าย หรือการคุกคามใดๆที่เพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 6 ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการความหวาดกลัว / ขอมจำนน ขอมจำนนโดยง่าย)

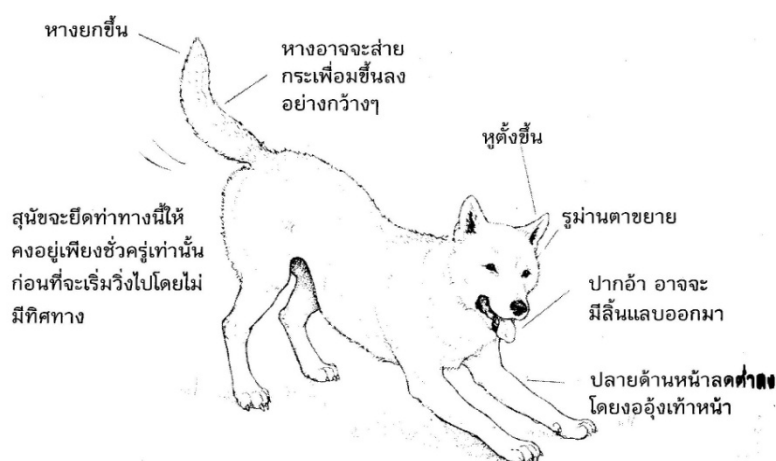
7. แสดงอาการหวาดกลัวสุดขีด / การขอมจำนนโดยสิ้นเชิง (การขอมจำนนที่ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ) บ่งบอกถึงการขอมแพ้ และการขอมจำนนโดยสิ้นเชิง สุนัขจะแสดงถึงสถานภาพที่ต่ำกว่า และการนอนราบลงไปกับพื้น เพราะความกลัวต่อสัตว์ที่ลำดับสูงกว่า เพื่อเป็นการปลอบขวัญ และเพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า

ภาพที่ 7 ภาพอภิธานศัพท์ (แสดงอาการหวาดกลัวสุดขีด / การขอมจำนนโดย

สิ้นเชิง การขอมจำนนที่ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ)

8. อาการเล่นสนุกสนาน เป็นการชักจูงพื้นฐานเพื่อการเล่น อาจจะตามด้วยการเห่าอย่าง ตื่นเต้น หรือการโหมตีแบบสนุกสนานและการล่าถอย และอาจจะใช้เหมือนเป็น “เครื่องหมาย วรรคตอน” เพื่อบ่งชี้ถึงพฤติกรรมแบบคู่ร้ายซึ่งจะเกิดขึ้นก่อนซึ่งไม่ได้หมายความว่าถึงแบบการ คุกคาม

ภาพที่ 8 ภาพอภิธานศัพท์ อาการเล่นสนุกสนาน

อิทธิพลจากจินตนาการ

ข้าพเจ้าใช้สุนัขแทนสัญลักษณ์เป็นรูปทรงในการแสดงออกของอารมณ์ ความ หลากหลายของบุคลิกรูปแบบกรรมลักษณะต่างๆกันของพฤติกรรมเรขาคณิต และสัญลักษณ์ใน ส่วนต่างๆ เป็นสถานที่ในจินตนาการ ซึ่งจินตนาการของข้าพเจ้าทำได้มากกว่าการฝัน เพราะตอน ที่เราฝันถึงแม้จะรู้ว่าไม่ใช่ความจริง แต่สิ่งที่ปรากฏในความฝันบางทีก็เหมือนจริงมากกว่าในโลก แห่งความจริงเสียอีก ทั้งนี้เนื่องจากในโลกแห่งความจริงนี้บางทีเราเองก็ยังมีข้อสงสัย ข้อข้องใจ ตัวอย่างเช่น ในขณะที่ท่านอาจข้องใจว่าสิ่งที่ท่านกำลังเห็นกำลังได้ยินอยู่นี้เป็นของจริงหรือไม่ หรือว่าเป็นเพราะท่านได้หลับไป และกำลังเห็นความฝันนั้นอยู่ มันอาจจะมีความฝันก็ได้ ไม่มี ทางที่เราจะรู้ได้เลยจนกว่าเราจะตื่นขึ้นมาเท่านั้น ในโลกแห่งความจริงท่านสามารถที่จะสงสัยข้อ กิจ และคิดไปว่า “มันอาจจะมีความฝันก็ได้” แต่ในความฝันนั้น ท่านจะไม่สงสัยเลยว่ามันเป็น ความฝันหรือไม่ นี่ก็คือสิ่งที่แตกต่างระหว่างความฝันและความจริง จะเห็นได้ว่าความเป็นจริงยอม

ให้ท่านใช้เหตุผล แต่จินตนาการจะไม่ยอมให้ท่านใช้เหตุผลเลย เมื่อนึกถึงนรกข้าพเจ้ามักไม่คิดถึงสถานที่ไหน แต่กลับมองนรกเป็นพื้นที่ว่าง อันปรากฏขึ้นทันทีที่สภาวะกิเลสเข้าครอบงำ ประเด็นส่วนใหญ่เป็นการสะท้อนปัญหาของมนุษย์ที่มีกิเลสจนนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมด้านลบ เป็นวิกฤตสังคมปัจจุบัน เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง การใช้กำลังความรุนแรงมีผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีทั้งการข้ามสภาวะไร้กฎเกณฑ์เกินปกติ อันมิใช่ภูมิของเราเปรียบเทียบ การกระทำที่เกินความเป็นมนุษย์ผู้มีอารยะ การจ้องแต่จะจองเวร โกรธและความกลัวฉุนเฉียว และที่สอดคล้องอยู่เสมอก็คือเรื่องเพศ เพราะจิตที่อ่อนแอจะถูกแทนที่ด้วยกิเลสภายใน เพื่อเตือนสติหลีกเลี่ยงความเป็นสัตว์

จินตภาพ คือ การสร้างภาพในสมอง หรือนึกคิดเป็นภาพ เกิดจากการกระตุ้นความคิด จินตนาการโดย ไม่มีเหตุการณ์หรือสิ่งของใดให้เห็นในขณะนั้น อาจเกิดจากประสบการณ์เดิม ความเคยชิน และความคิดสร้างสรรค์ด้วยการใช้จินตภาพในชีวิตประจำวัน เช่น การพยายามจำที่จอดรถของเราในลานจอดรถห้างสรรพสินค้า การนึกภาพสิ่งของที่เรাজัดวางไว้ในบ้าน การนึกภาพล่องหน้าขณะเล่นหมากรุก หรือขณะตีลูกเล่นเทนนิส การนึกถึงภาพทะเล สายลม เสียงคลื่น ล้วนเป็นจินตภาพทั้งสิ้นคนเราทุกคนมีจินตภาพ ความคิดจินตนาการสร้างสรรค์มากน้อยแตกต่างกันไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกคิดจินตนาการในสิ่งที่ดีมีประโยชน์สำหรับชีวิตคนเรานำความเจริญก้าวหน้าทั้งวิชาการ และวัตถุอันยวดยานความสะดวกต่าง ๆ มาสู่โลกปัจจุบัน จินตภาพอันเกิดจากจินตนาการของคนเราจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ได้มีการศึกษาเพื่อวัดพฤติกรรมการตอบสนองของคน เปรียบเทียบกับจินตภาพต่อสิ่งเร้าภายนอกว่าจะเหมือนกัน หรือไม่อย่างไร

ผลสรุป คือ คนเรามีจินตภาพและพฤติกรรมการตอบสนองไม่เหมือนกัน เพราะประสบการณ์การใช้จินตภาพและประสบการณ์ของการตอบสนองแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อมหลายอย่าง คนบางคนมีจินตภาพกว้างไกลแต่มีการปฏิบัติงานที่เป็นเรื่องจริงจังได้น้อยเช่นจิตรกรกวีนกออกแบบ แต่คนที่ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ขยันขันแข็ง มักจะไม่ค่อยชอบนั่งนึกฝันหรือมีอารมณ์ศิลปิน เช่น ช่างก่อสร้างเกษตรกรแต่ถ้าคนไหนสามารถปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพให้เป็นคนที่มีจินตภาพและมีการยอมรับสภาพความจริงคือการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ก็จะเกิดสติ มีความพอดีหรือสมดุลเกิดขึ้นก็จะมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดีได้อย่างไรก็ตามจากการทดลองคนเราจะลงมือทำงานไปพร้อมๆ คิดจินตนาการไปเรื่อยเปื่อยนั้นคงไม่ได้ นอกจากคนที่มิ

⁵ Osho, **Intuition** , 104.

ความสามารถพิเศษจริง หรือได้รับการฝึกสมาธิมาแล้วอย่างดี เช่น คนที่สามารถสะกดจิตตนเอง หรือผู้อื่นได้เป็นต้นแต่อย่างไรก็ตามหากที่สมองคนเราจะทำงานหรือนึกคิดหลายสิ่งภายในเวลาเดียวกันได้ก็เปรียบเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องยนต์ที่ทำงานเกินกำลังก็จะทำงานไม่ได้ เช่นเดียวกัน

ข้อสรุป คือ คนเราใช้จินตภาพทั้งในส่วนที่เป็นรูปภาพและข้อความไปด้วยและเรียบเรียงเป็นระบบก่อนหลังอย่างดีไม่สับสนจินตภาพเกี่ยวข้องกับคุณภาพของชีวิตทุกคนด้วย จะเป็นการช่วยส่งเสริมประสบการณ์ที่คุ้มค่า สังเกตความรู้สึกและความทรงจำที่ดีและช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นหรือกับธรรมชาติรอบตัว แม้ว่าเทคนิควิธีการออกแบบในแง่ความทรงจำจะสามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิทยาการทางคอมพิวเตอร์ แต่การออกแบบด้วยความนึกคิดที่ดีงาม และให้เกิดความเพิ่มพูนยิ่งขึ้นนั้นต้องอาศัยความสามารถของมนุษย์เท่านั้น ข้อสันนิษฐานในการนึกคิดโดยอาศัยจินตภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การประมวลความคิดจากข้อมูล เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเริ่มจากเรื่องราวภายนอกมากระทบจิตใจทำให้เกิดอารมณ์ สะเทือนใจและความคิดคำนึงหวนไหวอยู่ภายใน จากนั้นจึงเกิดเป็นมโนภาพขึ้นก่อน แล้วจึงถ่ายทอดมโนภาพนั้นออกมาเป็นภาพร่างแบบอัตโนมัติ ขึ้นต่อไปจึงเป็นกรรมวิธีในการถ่ายทอดภาพร่างให้เป็นงานจิตรกรรม

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้ามีจุดเริ่มต้นมาจากสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม ความเป็นมาเป็นไปของการดำรงอยู่ในสังคม ที่ต้องการเอาตัวรอด โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจจากการศึกษาเรื่อง ไตรภูมิ มาผสมผสานเชื่อมโยงกับรูปสัญลักษณ์จินตนาการและถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม

เนื้อหาเรื่องราวดังกล่าวได้ส่งผลต่อความรู้สึกของข้าพเจ้าจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในชุด “จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส” ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตรกรรมถ่ายทอดความรู้สึกด้วยการใช้รูปสัญลักษณ์ และท่วงท่าการเคลื่อนไหวในลักษณะที่บิดเบือน แทนพฤติกรรมการแย่งชิงที่แสดงให้เห็นถึงการถูกกิเลสครอบงำ

จากแนวความคิดสู่การใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาที่อ้างอิงเกี่ยวกับศาสนาในเรื่องของไตรภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้เกิดความเข้าใจ เพื่อใช้สัญลักษณ์ในการแทนค่า อีกทั้งความรู้สึกที่เกิดจากสภาวะจริงจากสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ผสมผสานกับการใช้ภาพสัญลักษณ์จินตนาการมาผูกเรื่องราวเชื่อมโยงกัน ถ่ายทอดผลงานที่แสดงการเคลื่อนไหวในลักษณะที่บิดเบือน

การสร้างสรรคผลงานแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการนำทัศนธาตุที่มีการสร้างบรรยายกาของสีกายในงาน การสร้างความเคลื่อนไหวที่ประกอบกับรูปทรงที่บิดเบือน ทำให้ภาพลักษณ์ต่างๆ จากการมองเห็นสัมผัส สามารถเชื่อมโยงและสื่อสาร สู่ความรู้สึกภายในที่ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดเพื่อเป็นการส่งผ่านบอกถึงประสบการณ์ทางความรู้สึก ซึ่งในบางครั้งการมองเห็นสัมผัสจากภายนอกก็มาพร้อมกันกับความรู้สึกภายในใจที่ลึกซึ้ง แต่สิ่งที่รู้สึกภายในใจนั้นอาจลึกซึ้งกว่าสิ่งที่เห็นหรือสัมผัสทางภายนอก ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางความรู้สึกของแต่ละคน ซึ่งในการเข้าถึงสิ่งทั้งสองได้พร้อมกันต้องอาศัย งานทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่อยู่ภายนอก กับประสบการณ์ทางความรู้สึกภายในใจได้อย่างลงตัว

ทัศนคติเกี่ยวกับ⁶ การสร้างสรรค์เป็นมูลฐานสำคัญที่จะต้องกล่าวถึงก่อนสิ่งอื่น เพราะศิลปะ คือ การสร้างสรรค์ในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง ศิลปะไม่ใช่การลอกเลียนแบบ ไม่ว่าสิ่งที่ลอกเลียนแบบนั้นจะเป็นธรรมชาติ ความคิดหรือตัวอย่างของผู้อื่น งานศิลปะแบบรูปธรรมหรือแบบเหมือนจริงเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นในโลก โดยอาศัยรูปทรงจากความจริงในธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจ สิ่งใหม่นี้ก็คือ ความคิดหรือจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก หรือความงามที่เป็นทัศนะส่วนตัวของศิลปิน สิ่งใหม่นี้ก็คือ รูปทรงของธรรมชาติที่ผสมกับบุคลิกภาพของศิลปินแล้ว หรือรูปทรงธรรมชาติที่แปรเปลี่ยนไปตามจุดหมายในการแสดงออกของศิลปินแล้ว งานสร้างสรรค์จึงเป็นงานค้นแบบ ไม่ซ้ำแบบของใคร ไม่ซ้ำแบบของธรรมชาติ ไม่ซ้ำแม้แต่แบบของตนเอง เป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะตัวหรือแสดงบุคลิกภาพของศิลปิน งานศิลปะแบบนามธรรม ก็คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ล้วนๆขึ้นในโลก โดยไม่ต้องอาศัยรูปทรงที่จำได้หมายรู้จากธรรมชาติ

จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง รูปแบบและเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ ที่ตอบสนองต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกในผลงานจิตรกรรม ข้อมูลที่ได้เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์และการแสดงออกทางความรู้สึก โดยใช้ทัศนธาตุต่างๆประกอบ

⁶ ชลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542), 274.

กัน ได้แก่ รูปทรง ที่ว่าง น้ำหนัก แสงเงา สี และพื้นผิว โดยให้การประกอบกันของสิ่งต่างๆ สร้างความรู้สึกที่ตอบสนองต่อความรู้สึกในการแสดงออกให้ได้มากที่สุด และนำไปสู่การตั้งเคราะห์ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้

รูปทรง (Form) รูปทรงที่นำมาประกอบในงานของข้าพเจ้าเป็นรูปทรงของสุนัขเพศผู้ สุนัขเพศเมีย ลูกสุนัข กระดุก เป็นรูปทรงที่เกิดจากการรวมตัวกันทางทัศนธาตุอย่างมีเอกภาพ ซึ่ง ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก ที่ว่างและพื้นผิว เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำเสนอการเคลื่อนไหวของรูปทรงจึงเป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกภายในภาพได้เป็นอย่างดีในครั้งแรกที่มองเห็น จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงเรื่องราวภายในภาพโดยตรง

การรวมตัวกันของรูปทรงของสุนัขเพศผู้ สุนัขเพศเมีย ลูกสุนัข กระดุก ในผลงานของข้าพเจ้ายังใช้ทัศนธาตุ ในการแสดงเนื้อหาเรื่องราวด้วยการทำให้เกิดเอกภาพในรูปทรง เป็นการสร้างความชัดเจนให้แก่อารมณ์และเรื่องราวโดยการบิดเบือนของรูปทรง โดยอาศัยเทคนิคส่วนตัวของข้าพเจ้าในการเขียนที่เกิดจากความชำนาญส่วนบุคคล

ที่ว่าง (Space) ในผลงานของข้าพเจ้าที่ว่างเปรียบเสมือน พื้นที่ของนรก ความมืดที่เกิดจากความว่างเปล่า เป็นมโนภาพที่อยู่ในทุกสถานที่ ที่ว่างตามปกติจะกว้างขวางจนหาขอบเขตมิได้ เป็นที่ที่สิ่งทั้งหลายทั้งปวงดำรงอยู่ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มองไม่เห็นจะปรากฏตัวก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมากำหนดรูปร่างหรือมาก่อให้เกิดปฏิกิริยาขึ้น ที่ว่างจึงเป็นเหมือนสนามหรือเวทีที่ทัศนธาตุอื่นๆ จะลงไปแสดงหรือปรากฏตัวในบทบาทของรูปทรง ผลงานของข้าพเจ้าแสดงนรกในรูปแบบของที่ว่างแบบ 2 มิติ คือ ที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีได้แสดงถึงความลึก

สี (Colour) จากแนวคิดหลักที่พิจารณาว่าชีวิตมีความแตกต่าง หลากหลายฐานะและความ เป็นไป รวมทั้งแนวทางการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าซึ่งไม่ติดยึดอยู่กับเหตุผลและความเป็นจริงตามธรรมชาติสามัญ ข้าพเจ้าจึงใช้สีได้อย่างอิสระอยู่กับสีตามธรรมชาติ สีของรูปทรงจึงมีทั้ง แดง

⁷ เรื่องเดียวกัน, 65.

เขียว เหลือง ฯลฯ รวมทั้งใบหน้าสีหนึ่งลำตัวอาจเป็นอีกสีก็ได้ ความมีอิสระในการใช้สีนี้ทำให้ข้าพเจ้าสามารถคิดและจินตภาพได้อย่างเต็มที่

พื้นผิว (Texture) พื้นผิวภายในผลงานของข้าพเจ้ามี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะของผิวที่เกลี้ยงเรียบ และพื้นผิวที่มีร่องรอยของที่แปรง เพื่อบอกถึงลักษณะที่แตกต่างของรูปทรงกับพื้นที่ว่าง ลักษณะผิวโดยทั่วไปถือว่าเป็นทัศนธาตุที่มีได้เป็นหลักในการสร้างรูปทรง เราตัวมันเองมีข้อจำกัด ไม่มีลักษณะทั่วไปสมบูรณ์เหมือนธาตุอื่นๆ

อุปกรณ์การสร้างสรรค์

ภาพที่ 9 อุปกรณ์การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น อุปกรณ์วาดเขียน, กระดาษ, กล้องถ่ายรูป
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ได้แก่ เฟรมผ้าใบ, อุปกรณ์วาดเขียน, สีน้ำมัน, สีอะคริลิก

⁸ เรื่องเดียวกัน, 62.

ขั้นตอน วิธีการสร้างสรรค์

1.การสร้างภาพร่าง

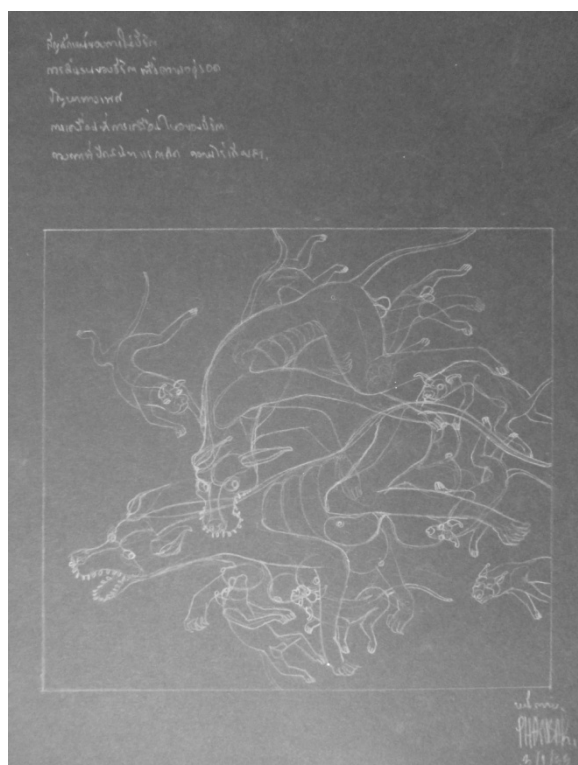
เกิดจากการปล่อยให้จิตสำนึกเป็นตัวนำพาไป คือความพึงพอใจที่จะทำอย่างนั้นอย่างนี้ และไม่มีเหตุผลคอยควบคุมเพื่อบังคับไปสู่ความจริงแท้ของจิตภายในเป็นสำคัญ ดังนั้นเวลาร่างภาพมันจึงเป็นการหลั่งไหลของการสร้างสรรค์ในช่วงสั้นๆตั้งแต่เริ่มจนจบแบบอัตโนมัติและส่วนมาจะสมบูรณ์โดยไม่ต้องแก้ไข ภาพร่างโดยรวมคือเนื้อหาจากเรื่องราวที่ข้าพเจ้ารู้ว่าแต่ละภาพมีแนวคิดอะไรตั้งแต่ก่อนจะร่างภาพ แต่รายละเอียดของภาพ เช่น รูปทรง สี หรือส่วนมูลฐานอื่น ๆ จะเข้าใจความหมายได้นั้นต้องอาศัยการตีความวิเคราะห์ภายหลัง

ขั้นตอนการทำงานศิลปะของข้าพเจ้านั้นการได้มาซึ่งภาพร่างนั้นมีความสำคัญ ภาพร่างคือการแสดงออกที่สดและมีชีวิต จากจิตใต้สำนึกและความคิด เมื่อนำมาขยายสร้างเป็นผลงานจริงส่วนมากแทบจะไม่ต้องแก้ไข นอกจากบางภาพอาจจะต้องเพิ่มเติมอีกเนื่องจากการขยายภาพร่างให้ใหญ่ทำให้เกิดที่ว่างมากขึ้น

ภาพร่างส่วนใหญ่จะเกิดจากการร่างด้วยดินสอ การร่างภาพที่แรกนั้นเป็นเรื่องของน้ำหนักขาว-ดำ การแปรค่าน้ำหนักเป็นสีนั้นเป็นเรื่องทีหลัง เมื่อขยายภาพร่างไปบนผ้าใบเสร็จแล้วจึงจะเห็นสี โดยส่วนประธานหรือจุดเด่นของงานจะเห็นสีก่อนจากนั้นสีส่วนอื่นๆจึงจะตามมา บางส่วนของภาพอาจยังไม่เกิดสีแม้จะเขียนไปจนเกือบจะหมดภาพแล้วก็ตาม

2.การสร้างสรรค์จิตรกรรม

จิตรกรรมส่วนใหญ่ของข้าพเจ้าเป็นสีน้ำมันบนผ้าใบ การเขียนภาพจะเริ่มเขียนที่รูปทรงประธานก่อนเสมอ รูปทรงส่วนอื่นๆก็จะเขียนตามต่อมา โดยพื้นหลังจะเป็นส่วนที่ลงสีอะคริลิกทั่วทั้งภาพ ในขั้นตอนแรกในการเตรียมเฟรมแล้ว และเป็นการจบในขั้นตอนเดียวของพื้นหลัง เทคนิคการเขียนภาพของข้าพเจ้าเป็นการเขียนซ้ำ 2 ครั้งแทบทุกภาพ กล่าวคือ การเขียนครั้งแรกจะเป็นการลงสีอะคริลิกในส่วนที่เป็นรูปทรงก่อนเสมอเพื่อเป็นการสร้างน้ำหนักของรูปทรง ครั้งที่ 2 หรือครั้งสุดท้ายจึงจะเก็บรายละเอียดด้วยสีน้ำมันชัดเจนจนภาพเสร็จ

ภาพที่ 10 ภาพร่างด้วยดินสอไขบนกระดาษ

ภาพที่ 11 การขึ้นรูปด้วยสีอะคริลิก

ภาพที่ 12 ขั้นตอนการลงสีน้ำมัน

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ถือเป็นผลงานที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก จากงานชุดที่ผ่านมา ถือเป็นการทดลองด้านเทคนิค และการให้ความสำคัญในการเขียน ถ่ายทอด อารมณ์ความรู้สึกของภาพที่บอกแนวคิดได้ชัดเจนรวมถึงการว่าองค์ประกอบที่ดูเรียบง่ายและลงตัวมากขึ้น ผลงานในช่วงนี้ยังคงเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่ได้จากการหาข้อมูลและ ประสบการณ์การทำงานศิลปะที่มีการร่างภาพและทดลองเทคนิคอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลงานดังกล่าวมีจำนวน 11 ชิ้น และจะแบ่งช่วงของการทำงานออกเป็นสามระยะ ดังนี้

ผลงานช่วงแรก ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1-2 ผลงานในช่วงนี้นำเสนอถึงการเคลื่อนไหวของรูปทรงและสัญลักษณ์ยังมีการแสดงออกน้อยมาก โครงสร้างส่วนใหญ่ของรูปทรงมีขนาดที่ใหญ่ทำให้ยากต่อการควบคุมองค์ประกอบ การเขียนเก็บรายละเอียดของทั้งรูปทรงทำให้ดูแข็งแกร่งขัดแย้งกับแนวคิดและการแสดงออก การเขียนพื้นหลังด้วยสีขาวทำรูปทรงทำได้ยาก

เพราะมุ่งเน้นการทำรูปทรงและสัญลักษณ์ที่สมบูรณ์จึงขาดการเชื่อมต่อและสัมพันธ์กันในส่วนต่างๆ

ผลงานช่วงที่สอง ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3-5 ผลงานในช่วงนี้นำเสนอเนื้อหา รูปแบบที่ผ่านจากการร่างภาพจำนวนมากมีการทดลองวางองค์ประกอบรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามอารมณ์สอดคล้องกับแนวคิดการทำน้ำหนักส่วนของรูปทรงสามารถทำได้มากขึ้น ประโยชน์จากการรองรับพื้นหลังของภาพเป็นสีดำในขั้นตอนแรกและจบในขั้นตอนเดียว การวางองค์ประกอบยังไม่ลงตัวทำให้บางครั้งภาพที่ออกมาเห็นถึงการจงใจจัดวางทำให้งานแข็งกระด้าง และขาดความเคลื่อนไหว

ผลงานช่วงที่สาม ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6-11 ผลงานในช่วงนี้นำเสนอเนื้อหา รูปแบบที่ผ่านจากการร่างภาพที่เน้นส่วนของพื้นที่ว่าง และการพัฒนารูปทรงมากขึ้นบอกถึงการมีชีวิตของรูปทรงนั้นทำให้งานดูน่าสนใจสอดคล้องกับแนวคิดรวมถึงมุมมองที่นำเสนอจากการผสมจินตนาการ และความจริงเข้าไว้ด้วยกัน มีการร่างภาพองค์ประกอบที่คล้ายกันเพื่อหาความลงตัวของรูปแบบเพื่อการพัฒนาผลงานต่อไป

ภาพที่ 13 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 145 x 250 เซนติเมตร

ภาพที่ 14 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 145 x 250 เซนติเมตร

ภาพที่ 15 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 16 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 17 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 18 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์จีนที่ 6

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 19 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 20 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 21 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 9

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 250 เซนติเมตร

ภาพที่ 22 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 23 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11

ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อ”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ปัญหาและการแก้ไข

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นการแก้ปัญหาด้านเทคนิคการเขียน การวางองค์ประกอบของภาพด้วยการใช้รูปทรงสัญลักษณ์ส่วนต่างๆ การเน้นรายละเอียดส่วนของพื้นผิว และการเลือกใช้สี โดยภาพรวมยังคงไม่สมบูรณ์ทั้งด้านเทคนิค และองค์ประกอบ การแก้ไขเบื้องต้นเป็นการร่างภาพเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ รูปทรง พื้นที่ว่าง พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจริง ก่อนการร่างภาพเพื่อหาจุดเด่นสำคัญของรายละเอียด เช่น ลักษณะทางกายภาพของสัตว์การเคลื่อนไหวรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

ส่วนของพื้นที่ว่างมักมีปัญหาจากการขยายภาพร่างสู่งานจริง เพราะการมีสัดส่วนที่มากขึ้น บดบังรูปทรงทำให้งานขาดความน่าสนใจ แก้โดยการร่างภาพที่มีสัดส่วนชัดเจนก่อนการขยายงาน ภาพร่างสู่งานจริงบรรยากาศและพื้นหลังของภาพผลงานส่วนใหญ่มีปัญหาในขั้นตอนการทำงาน น้อยเนื่องจากภาพพื้นหลังสีดำมืดสลัวนั้นทำในขั้นตอนของการเตรียมพื้นผ้าใบแล้วจบในขั้นตอนเดียว เพราะให้ความสำคัญการแสดงออกของรูปทรงเป็นหลัก

พื้นที่ว่างของภาพนั้นมีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปทรง และสัญลักษณ์ที่นำมาเป็นข้อมูลการทำงานมีความผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ปัญหานี้มักเกิดขึ้นกับภาพที่มีการใช้รูปทรง และสัญลักษณ์จำนวนมาก ดังนั้นจึงแก้ปัญหามาโดยการเทียบสัดส่วนจริงของคนกับงาน หรือใช้ภาพถ่ายที่แสดงสัดส่วนกายวิภาคจริงของสัตว์มาเปรียบเทียบ

บทที่ 4

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้มีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งแนวความคิดที่แสดงให้เห็นมากขึ้น องค์ประกอบของภาพ การสร้างรูปทรง เพิ่มความเคลื่อนไหวในทัศนธาตุต่างๆ รวมถึงเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน จนกระทั่งเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส”

ผลงานวิทยานิพนธ์นี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม ความเป็นมาเป็นไปของการดำรงอยู่ในสังคม ที่ต้องการเอาตัวรอด ผสมผสานเชื่อมโยงกับรูปสัญลักษณ์แห่งจินตนาการ ในผลงานชุดนี้จึงแสดงออกให้เห็นถึงรูปสัญลักษณ์ในส่วนต่างๆ รวมถึงการแสดงบรรยากาศ เพื่อมุ่งให้เห็นถึงสาระสำคัญของการดิ้นรน ต่อสู้ อย่างไม่รู้จบเพื่อความอยู่รอดชีวิต

เนื่องจากผลงานในช่วงวิทยานิพนธ์นี้ได้มีการพัฒนาจากผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ในด้านรูปแบบการแสดงออก และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดจึงได้ถ่ายทอดผลงานโดยการเพิ่มรูปสัญลักษณ์ ปรับเปลี่ยนมุมมองการเคลื่อนไหว ในลักษณะที่มากกว่าผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 ผลงานในชั้นนี้นำเสนอเรื่องราวจินตนาการสะท้อนภาพชีวิตและสังคม ปัญหาการครองชีวิตคู่แสดงสภาวะการดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ผลงานชั้นนี้ใช้การเคลื่อนไหวของรูปทรงกำหนดจุดเด่นของภาพเกิดเป็นองค์ประกอบลักษณะหมุนวนจากจุดกลางภาพกระจายออกทุกทิศทางเพื่อสร้างอารมณ์ความเคลื่อนไหวที่ไม่หยุดนิ่ง พื้นผิวของรูปทรงมีการใช้สีที่หนาเพื่อแสดงลักษณะของรอยที่เปราะพังทลายให้เห็นถึงปริมาตร พื้นที่ว่างแสดงออกถึงบรรยากาศความโดดเดี่ยวของชีวิตครอบครัวสังคมปัจจุบันที่ต่างคนต่างอยู่

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 ผลงานชั้นนี้นำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ทางสังคมเปรียบเทียบคนชั้นล่าง เช่น แรงงาน คนหาเช้ากินค่ำจนถึงคนชั้นกลางที่พอมีพอกิน การรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์จากความผิด หรือสิ่งที่ไร้ตัวตน แสดงการเคลื่อนไหวไปในทางเดียวกัน เพื่อต่อยอดก้าวหน้าคิดอุดมการณ์ที่มีในทางเดียวกันของรูปทรง บรรยากาศของภาพมืดสลัวไม่ชัดเจนในรายละเอียด แสดงออกถึงการเดินทางที่ขาดจุดหมายแต่เป็นไปเพราะแรงกระตุ้นให้คล้อยตามกันจากรูปทรงที่ซ้ำๆ พื้นหลังของภาพไม่แสดงขอบเขตเพื่อความเป็นอิสระของรูปทรง

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3 ผลงานชั้นนี้นำเสนอเรื่องราวต่อจากผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 มีการเพิ่มสัญลักษณ์เป็นกระดุม หมายถึงตัวกิเลสความเป็นความตาย อำนาจ จุดเด่นของงานชั้นนี้คือการแบ่งกันออกเป็นสองข้าง ซ้าย และขวาแต่ยังคงบรรยากาศที่มีดลลวมกลืนกับรูปทรงองค์ประกอบโดยรวมของงานชั้นนี้คือการหมุนวนจากนอกเข้าสู่กลางภาพ เพื่อต่อยอดก้าวหน้าคิดการแย่งชิงอำนาจให้ความสำคัญที่จุดกลางภาพ

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4 ผลงานชั้นนี้เสนอเนื้อหาสาระต่อจากผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 และ 3 ผลงานชั้นนี้นั้นเน้นความชัดเจนของสีพื้นผิวและตัวรูปทรงแทนสิ่งมีชีวิตนี้เป็นมากกว่าแรงงานหรือคนชั้นกลาง คือผู้ที่มีฐานะทางสังคม เช่น นักธุรกิจระบบทุนนิยม นักการเมือง บุคคลที่ใช้อำนาจทางสังคมในทางที่ผิด จากพื้นผิวของเนื้อหนังที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น การเคลื่อนไหวที่แสดงถึงพฤติกรรมของรูปทรง การใช้สีก็เป็นที่ไปตามจินตนาการตามอารมณ์ ส่วนสัญลักษณ์กระดุม

งมีการเพิ่มจำนวนเพื่อเน้นย้ำแนวคิดความสับสนวุ่นวายเพื่อความหลากหลายของรูปทรงที่ทำให้ องค์ประกอบเกิดการเคลื่อนไหวมากขึ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5 ผลงานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องราว ให้ความสำคัญในการจัดวาง องค์ประกอบ ด้วยพื้นที่ว่างที่มีมากคู่แนวคิดพื้นที่ไร้น้ำหนักเน้นส่วนรูป ทรง และสัญลักษณ์ให้เกิด การเคลื่อนไหวประสานกันโดยมีทิศทางองค์ประกอบจากบนสู่ล่างของภาพ ในส่วนรายละเอียดมีความชัดเจนด้านเทคนิคและมุมมองการนำเสนอมากขึ้นเน้นจุดสำคัญส่วนต่างๆ เช่นอวัยวะเพศ ตา หู จมูก เขี้ยว และพื้นผิวเนื้อหนังเน้นการสร้างปริมาตรเพิ่มระยะหน้าหลังที่ชัดเจน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6 ผลงานชิ้นนี้มีขนาดใหญ่เนื่องจากต้องการนำเสนอบรรยากาศ มีดสลักที่ไร้ขอบเขตเนื้อหาสาระของเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ในเวลาเดียวกัน องค์ประกอบของ งานมีการทับซ้อนกันของรูปทรงมากขึ้น และจัดพื้นที่ว่างด้านบนล่างเพื่อสร้างความเคลื่อนไหว หมุนวนแผ่ขยายทิศทางไปซ้ายและขวาต่างกับชิ้นอื่นที่เป็นองค์ประกอบแบบรัศมี หรือบนลงล่าง การใช้สีแสดงส่วนเนื้อหนังของรูปทรงมีอยู่สองลักษณะ คือการเขียนชัดเจนรอยที่เปราะด้วยเนื้อสี ที่หนา และแบบที่เขียนสีน้ำมันเคลือบโปรงบางเห็นสีอะคริลิกที่มาจากชั้นตอนขึ้นรูปเพื่อความต่าง ของประเภทของรูปทรง บรรยากาศ ปริมาตร เคลื่อนไหว พื้นหลังภาพไม่บอกถึงขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อการจินตนาการต่อของรูปทรงที่ขาดหายไป

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7 ผลงานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องราวโดยวางองค์ประกอบจากทิศทาง บนลงล่างมีการทับซ้อนกันของรูปทรงจากด้านบนตกสู่ด้านล่าง ผลงานชิ้นนี้มีความชัดเจนในการ ใช้สีที่แตกต่างตัดกันอย่างชัดเจน ลวดลายรูปทรงบอกถึงชนิด หรือประเภทได้ดีพื้นหลังของภาพมี ที่ว่างมากขึ้นโดยเว้นด้านซ้าย และขวาสร้างจุดเด่นเป็นเส้นตั้งตรงย้ำแนวคิดเป็นตัวนำของการ แสดงออก สัญลักษณ์มีการทับซ้อนกับรูปทรงสลับไปมาเพื่อเพิ่มการเคลื่อนไหวของภาพ

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8 ผลงานชิ้นนี้เป็นการตอบโจทย์เรื่องบรรยากาศพื้นหลังของภาพ จากจินตนาการที่ต้องการแสดงออกสภาวะไร้ขอบเขต โดยใช้รูปทรงที่มีขนาดเล็กจัดวาง องค์ประกอบช่วยดึงความน่าสนใจของพื้นที่ว่าง เป็นผลงานที่มีขนาดเล็กกว่าชิ้นที่ผ่านมา ลักษณะ เป็นภาพร่างที่เน้นการถ่ายทอดจินตนาการและอารมณ์

ภาพที่ 24 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน “กรรมชีวิตคู่”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 25 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน “กรรมชุมนุม 1”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 26 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “กรรมชุนนุ 2”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 27 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “พุทธกรรมเครื่องจัน 1”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร

ภาพที่ 28 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ชื่อผลงาน “พหุติกรรมเจริญาน 2”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร

ภาพที่ 29 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

ชื่อผลงาน “จินตภาพพฤติกรรมกิเลส”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 300 เซนติเมตร

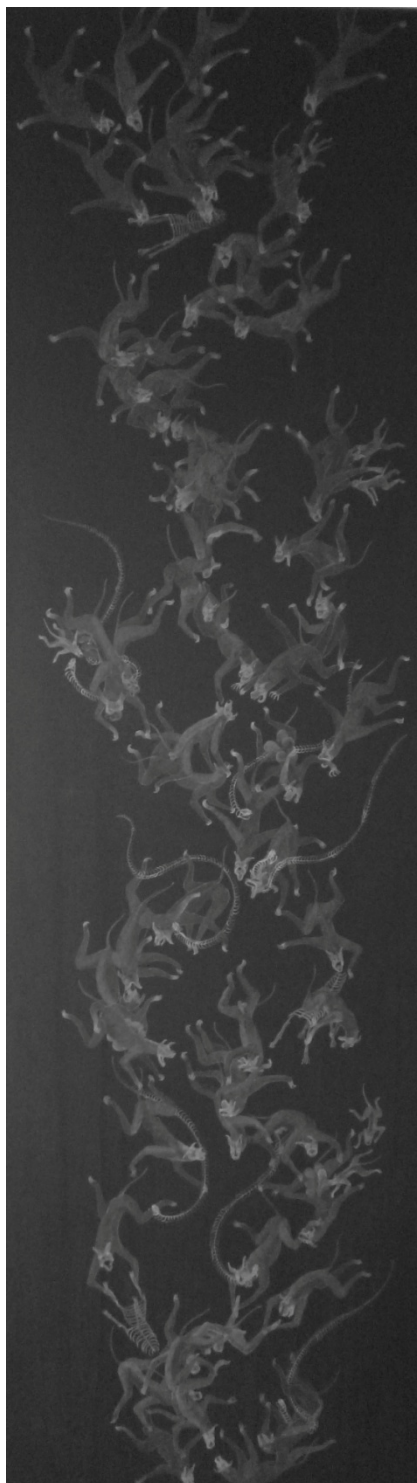

ภาพที่ 30 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ชื่อผลงาน “กรรมชั่วตกนรก”

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 31 ผลงานวิทยานิพนธ์จีนที่ 8

ชื่อผลงาน “ภาพร่างตัวกรรม

เทคนิค สีนํ้ามันบนผ้าใบ

ขนาด 60 x 200 เซนติเมตร

ปัญหาและวิธีการแก้ไข

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “จินตภาพพฤติกรรมกิเลส” เป็นการสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องจากผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้ได้ผลงานที่ตรงตามแนวคิด จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึกให้ได้มากที่สุด จึงเกิดปัญหาต่างๆในระหว่างการพัฒนารูปแบบ เทคนิควิธีการ ซึ่งสามารถสรุปปัญหาต่างๆ และวิธีแก้ไข ดังนี้

ปัญหาการวางองค์ประกอบที่ดูขัดแย้งต่อความรู้สึก ปัญหาที่เกิดจากใช้หลักการทัศนียวิทยาแบบเหมือนจริงเข้ามาผสมกับการใช้หลักการทัศนียวิทยาแบบศิลปะไทย ซึ่งมีการปะปนกันในภาพจึงทำให้เกิดความสับสนในการชมงานขัดต่อความรู้สึก ด้วยการเขียนภาพที่มีบรรยากาศห่อล้อมตัวรูปทรงทำให้ภาพดูสมจริงมีปริมาตร ในขณะที่การวางองค์ประกอบของภาพกลับเป็นระนาบแบนแบบสองมิติซึ่งขัดกัน ดังนั้นจึงแก้ปัญหาโดยการปรับมุมมองของรูปทรงให้สอดคล้องกับองค์ประกอบแวดล้อมในภาพ ใช้มุมมองแบบศิลปะไทยคล้ายการมองจากที่สูงเป็นทัศนียวิทยาแบบเส้นขนาน มุมมองด้านตรง

ในบางภาพแก้ไขโดยการเพิ่ม หรือลดน้ำหนัก และความชัดเจนของรูปทรงที่แตกต่างกันโดยไม่เน้นทัศนียภาพแวดล้อมซึ่งเป็นการแสดงเรื่องราว รูปทรง สัญลักษณ์ตามแนวความคิด ควบคุมด้วยพื้นที่ว่างสีดำรูปทรงที่มีความผิดเพี้ยนไปจากความจริงด้วยการวางองค์ประกอบส่วนใหญ่เกิดจากจินตนาการ ประสบการณ์ ข้อมูลจริงที่ศึกษา ไม่ได้เป็นการเขียนจากภาพ หรือวัตถุจริง ที่เกิดขึ้นตรงหน้าสัดส่วนที่เหมาะสมกับรูปทรง การแก้ปัญหาดังกล่าว มีการทดลอง และศึกษาเพื่อให้เกิดความลงตัวในขั้นตอนการทำงาน การแสดงออกของอารมณ์ และพัฒนาผลงานต่อไป

บทที่ 5

สรุป

ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ"จินตภาพแห่งพฤติกรรมกิเลส"เป็นผลการสร้างสรรค์ที่นำเสนอประสบการณ์การใช้จินตภาพและประสบการณ์ของการตอบสนองที่แตกต่างไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมมีอิทธิพลต่อจิตใจข้าพเจ้า แรงบันดาลใจจาก จินตนาการ ความคิด อุดมการณ์ และอุดมคติของข้าพเจ้าที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคม วิกฤตการณ์เมือง และสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ปัจจุบันสะท้อนปัญหาสังคมนำไปสู่การเปรียบเทียบสร้างสรรค์เป็นผลงานทางทัศนศิลป์เพื่อเตือนสติและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยอาศัยความงดงามจากการกลมกลืนของบรรยากาศของสี และรูปทรงที่แสดงท่าทางเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์อย่างเป็นขั้นตอน ทำให้สามารถวิเคราะห์และมองเห็นถึงการพัฒนาการด้านต่างๆ ของการสร้างสรรค์ผลงานที่ผ่านมาแต่ละชิ้น ซึ่งการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ตลอดจนการแก้ปัญหาของผลงานแต่ละชิ้น ได้นำไปสู่การแสดงออกที่ชัดเจนทั้งด้านแนวความคิด กระบวนการสร้างสรรค์ และการสื่ออารมณ์ ความรู้ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องประกอบกันอย่างลงตัว ผลงานจึงบรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์อันจะเป็นแนวทางสู่กระบวนการพัฒนาในขั้นต่อไป

บรรณานุกรม

- ชอุต นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- แดตนลี คอเรน. สันทนาภาษาสุนัข. กรุงเทพฯ : ฟรีดอม, 2553.
- นิยะดา เหล่าสุนทร. ไตรภูมิพระร่วง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2543.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี [ว.วชิรเมธี]. กิเลส. นนทบุรี : ปราณ, 2555.
- Osho. **Intuition**. กรุงเทพฯ : mind publishing, 2549.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	พันธุ์ศักดิ์ แก้วสลับนิล
วันเดือนปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2527
ที่อยู่	81 หมู่ 17 ต. เวียง อ. เทิง อ. เชียงราย 57160
โทรศัพท์	086 191 0705

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนเทิงวิทยาคม

วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

ศิลปมหาบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกียรติประวัติ

พ.ศ. 2551	รางวัลดีเด่น Young Thai Artist Award 2008
พ.ศ. 2552	รางวัลดีเด่นนิทรรศการ ศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิตโตชิบา
พ.ศ. 2553	รางวัลดีเด่น นิทรรศการศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิตโตชิบา รางวัลยอดเยี่ยม 3 นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยนานาชาติ
พ.ศ. 2554	รางวัลดีเด่น นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยนานาชาติ

ประวัติการดำเนินงาน

- พ.ศ. 2550 นิทรรศการศิลปะนิพนธ์ คณะศิลปะจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2549
- พ.ศ. 2551 การแสดงนิทรรศการมหกรรม ศิลปศึกษา-ช่างศิลปะ 55 ปี
- พ.ศ. 2554 การแสดงนิทรรศการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยครั้งที่ 2
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 57
- ร่วมแสดงนิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 33
- พ.ศ. 2555 การแสดงนิทรรศการศิลปะนิพนธ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชา จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรประจำปีการศึกษา 2554